

Nieuws uit de Oudheidkamer

Nummer 33

april 2022

Adres : Boekenberg
Markt 40
3201CZ Spijkenisse

Openingstijden : dinsdag 11.00 - 16.00 uur
zaterdag 11.00 - 16.00 uur

Bankrekening : RegioBank NL81 RBRB 0920 0319 35
t.n.v. Vrienden van Spijkenisse
o.v.v. Oudheidkamer

Email : oudheidkamer-spijkenisse@hotmail.com

UIT DE BOEKENKAST VAN DE OUDHEIDKAMER

Het primaire doel van de oudheidkamer is om de (recente) geschiedenis van Spijkenisse in woord en beeld uit te dragen. Onze vrijwilligers zijn allen geboren Spijkenissers die zich het Spijkenisse van vroeger nog uit hun jeugd kunnen herinneren. Wij zien het als onze kracht dat wij over vrijwel alle onderwerpen uit eigen ervaringen kunnen vertellen en ons verhaal eventueel met foto's kunnen verduidelijken.

In de loop der jaren is er veel geschreven over het wonen en leven in het Spijkenisse van vroeger. Zeker van Jan de Baan zijn veel publicaties verschenen. Daarnaast zijn ook door de diverse gemeentelijke instanties over de meest uiteenlopende onderwerpen boekjes uitgegeven.

De meeste boeken en publicaties liggen in de oudheidkamer ter inzage en bevatten een scala aan onderwerpen die best wel wat meer aandacht verdienen.

In deze en toekomstige nieuwsbrieven publiceren wij de mogelijk interessantste passages, eventueel aangevuld met artikelen uit De Botlek en/of Nieuwe Brielsche Courant.

Rioolwaterzuiveringsinstallatie

Net als de meeste andere woonplaatsen, beschikt Spijkenisse voor de oorlog nog niet over riolering. Toiletemmers worden gelegd op het land (mest), op straat, in het open water of op de mispit (mestput) bij de nabijgelegen boerderij. Sommige huizen beschikken over een beerput, slechts weinige over een septic-tank.

Het vervuilde water van woningen en bedrijven werd geloosd in sloten, de haven of het Spui. Tot in de jaren '40 van de vorige eeuw wordt was- en spoelwater nog uit de haven en het Spui gehaald.

Drinkwater kwam veelal uit regenputten en wellen, ofschoon die laatste ook wel vervuild werden door water uit het Spui. Door lozingen van afval in de haven en Spui raakte het water zwaar vervuild met uitbraak van ziektes tot gevolg. Aan het eind van de oorlogsjaren werd Spijkenisse getroffen door een tyfusepidemie. Direct na de oorlog werd op sterke aandrang van dokter Rademacher binnen enkele maanden Spijkenisse aangesloten op het drinkwater leidingnet.

Het Spui was een vrij groot waterbekken aan het eind van de haven. Tussen de haven en het Spui was een handbediende spuisluis gelegen, om het waterniveau in het Spui op peil te kunnen houden. Op gezette tijden en bij laag water in de Oude Maas werd zowel de spuisluis als de keersluis bij de molen geopend en liep het Spui helemaal leeg. Door het met grote kracht door de haven naar buiten stromende water werd het slib op de bodem van de haven losgewoeld en afgevoerd naar de Oude Maas. Maar zeker zo belangrijk was het dat met het leeglopen van het Spui tevens het vervuilde afvalwater werd afgevoerd. Met de stroom water vanuit het Spui werd ook de haven 'schoon' gespoeld. En bij hoog water in de Oude Maas liep het Spui weer vol, zodat weer voldoende afvalwater in het Spui geloosd kon worden voordat klachten over de stank de overhand kregen. Mede omdat rioolwaterzuiveringdinstallatie het rioolwater van de dorpskern kon verwerken en de nieuwe haven bijna gereed was, werd in 1962 het Spui gedempt.

*Spuisluis zichtbaar links
naast de muziektent*

*Aanzicht Spui nadat deze was
leeggelopen. Het vangen van
een visje was nu wel wat
eenvoudiger*

*Onder belangstelling van
jong en oud wordt met het
dempen van het Spui een
begin gemaakt*

In november 1946 krijgt Ing. J.G. Christiaanse de opdracht om een rioleringsplan voor Spijkenisse op te stellen.

In verband daarmee dragen wij u op, op korte termijn, een algemeen rioleringsplan, met inbegrip van opmetingen en waterpassingen, voor deze gemeente op te maken, waarbij kennis hebben genomen van Uw mededeling, dat voor het opmaken van een algemeen rioleringsplan, met inbegrip van het uitvoeren van de noodige opmetingen en waterpassingen een bedrag van ongeveer fl. 3000.—zal benodigd zijn, waarbij het tarief voor Ingenieurswerkzaamheden 1930 als grondslag is genomen.

Er verstrijken enige maanden voordat het plan volledig is uitgewerkt. Op 28 juni 1947 heeft de ingenieur de kosten op een rijtje. Dat wil zeggen voor de rioleringswerkzaamheden. Hij geeft aan dat de gemeente ook moet investeren in een zuiveringsinstallatie.

Begroting van kosten 1947

Voor het maken van een centrale riolering (exclusief Zuiveringsinrichting) te Spijkenisse

180 m riool Ø 30/45 met fundering, berries, putten deksels enz.	fl.	17,--	fl.	3060,--
1890 m riool Ø 30/45	fl.	20,--	fl.	37800,--
6780 m riool Ø 40/60	fl.	25,--	fl.	169500,--
470 m riool Ø 50/75	fl.	37,--	fl.	17390,--
335 m riool Ø 60/90 cm	fl.	50,--	fl.	16750,--
125 m riool Ø 75/105 cm	fl.	75,--	fl.	9375,--
20 gegoten ijzeren duiker Ø 80 cm	fl.	400,--	fl.	8000,--
grondwerk t.b.v. demping sloten			fl.	2500,--
opbreken en weder aanbrengen van bestaande wegverhardingen			fl.	10000,--
bemaling van rioolsleuven			fl.	6500,--
nooduitlatingen, spoelleidingen, enz.			fl.	5500,--
algemene onkosten, sociale lasten, onvoorzien			fl.	46625,--
maken plan van toezicht			fl.	27000,--
Totaal			fl.	360000,--

Zoals U uit de toelichting nader moge blijken, zal het nodig zijn bij den aanleg der riolering dadelijk het rioolwater, alvorens het op het boezemwater wordt geloosd, te zuiveren.

Omdat een en ander behoorlijk in de papieren gaat lopen, doet hij de gemeente een suggestie voor de financiering.

In dit geval zullen de kosten geheel of gedeeltelijk gefinancierd kunnen worden uit een in te voeren rioolbelasting of doorvoering of verhoging van de straatbelasting. Dit geldt ook voor de kosten van de rioolwaterzuiveringsinrichting.

In 1949 leveren burgemeester en wethouders bij de raad een voorstel in om reinigingsrechten te gaan heffen.

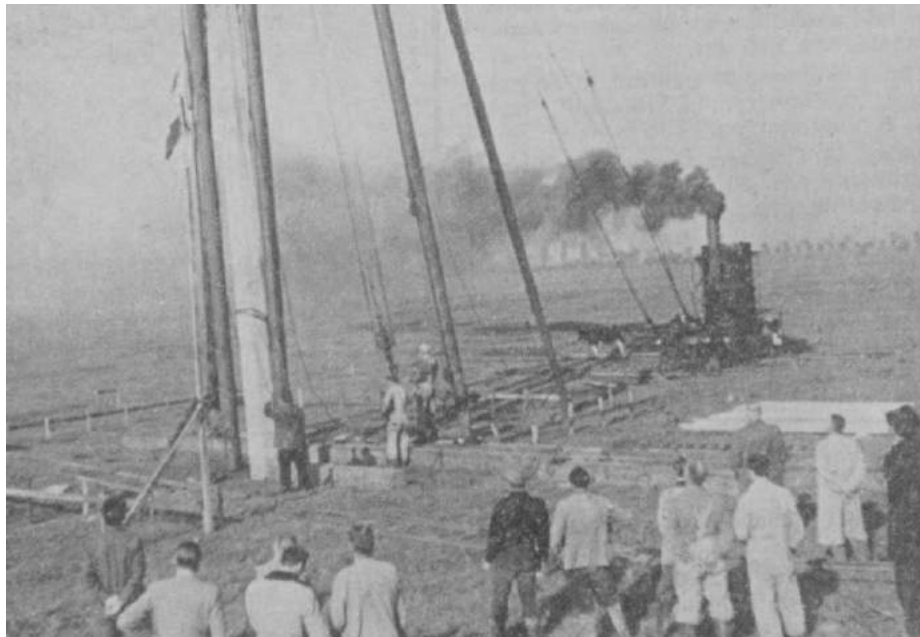
Ter verkrijging van een heffing naar draagkracht voor het ophalen van het huisvuil achten wij de meest doelmatige maatstaf de huurwaarde van de personele belasting. Naargelang de huurwaarde varieert de heffing van fl. 6,-- to fl. 9,-- per perceel.

Tot en met 1963 betalen de inwoners van Spijkenisse reinigingsrechten en een vergoeding voor het gebruik van de vuilnisemmer. Daarnaast betalen degenen met een beerput of een septic tank een vergoeding voor het legen daarvan.

De eerste rioolwaterzuiveringsinstallatie te Spijkenisse

Toen op 10 augustus 1955 de eerste paal geslagen werd voor de rioolwaterzuiveringsinstallatie aan de Hekelingseweg, waren de werkzaamheden voor de aanleg van de riolering nog in volle gang. Deze werkzaamheden werden grotendeels uitgevoerd door de fa. L. van der Sluis & Zn. Door de aanleg van de riolering kon een groot aantal sloten gedempt worden, die dienst deden om de overloop van o.a. de septic tanks af te voeren. Waar ook de haven en het Spui de overloop opvingen, ging de kwaliteit van het water omhoog en de populatie van het ongedierte omlaag.

.Bij de ceremonie ter gelegenheid van het slaan van de eerste paal heette burgemeester P. J. Blik van Spijkenisse allen rondom de heistelling welkom. Tot de aanwezigen behoorden wethouder J. E. H. Baris en vier raadsleden. Later in hotel „de Keizer" vertelde de burgemeester iets naders met betrekking tot de bouw van dit gemaal. De heer Christiaanse had het eerste rioleringsplan voor Spijkenisse opgesteld. In een later stadium kwam het werk in handen van het ingenieursbureau v. d.

Brugge c.s., waarvan men vele waardevolle adviezen ontving, terwijl de opdrachten die de gemeente verleende, met spoed uitgevoerd werden.

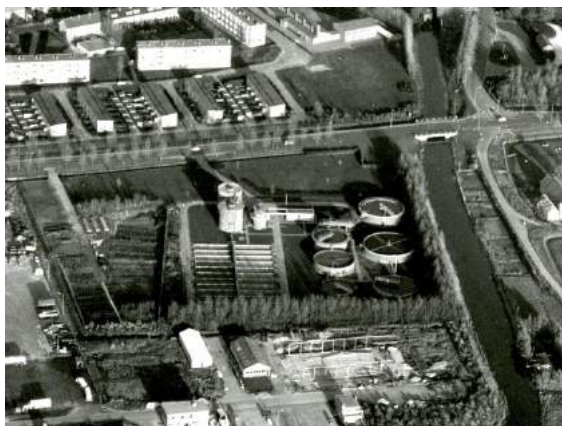
U treft het, aldus de burgemeester tot één der aanwezige ingenieurs, dat deze gemeente naar men mag verwachten, in de toekomst zal opbloeien, zodat er nog vele opdrachten zijn te verwachten. Onder de problemen welke in deze gemeente opduiken is die van de riolering wel zeer lastig. Bij de bouw van dit gemaal houden we reeds rekening met uitbreiding der gemeente. Een goede verwerking van het rioolwater zal van belang blijken te zijn voor het vee rondom de gemeente; het slotwater dat deze dieren gebruiken moet drinkbaar zijn. Enkele noodvoorzieningen ter riolering van reeds nieuw gebouwde wijken hebben veel geld gekost, maar uit het oogpunt van onze volksgezondheid bezien was het verantwoord. Door de reeds gedeeltelijk uitgevoerde riolering zijn nu enkele sloten afgedamd, zodat er niet meer geloosd kan worden, met name rondom de Ned. Herv. Kerk is dat het geval.

In totaal zal het zuiveringsstation 6 ton kosten, het wordt gebouwd op 86 heipalen, het water wordt volledig gezuiverd door bezinking door zand en slib, waarop een biologische zuivering aansluit. Daarna zal geloosd worden op de Vierambachtenboezem. Het geheel bestaat uit een riolgemeal, zandvang, voorbezinktank, oxydatiebed, humustank, slijkgistingstank en slijkdroogbedden. De aanneemsom voor het bouwkundig gedeelte bedroeg f 410.000. Annemer is Panagro. De machines leverden Landustrie uit Sneek, en Frako uit Den Haag.

Op 24 september 1957 wordt rioolwaterzuiveringsinstallatie door de Commissaries van de Koningin mr J. Klaasesz officieel in werking gesteld

In 1961 wordt de capaciteit van de installatie aan de Hekelingseweg uitgebreid. In plaats van 6000 kan nu het rioolwater van 21.000 inwoners verwerkt worden.

In april 1963 is de eerste paal geslagen voor de tweede rioolzuiveringsinstallatie in de polders Oud- en Nieuw Hongerland naast de Lange Schenkeldijk. Deze installatie ten behoeve van de nieuwe wijk Braband zal de gemeente Spijkenisse 3,5 miljoen gulden gaan kosten. In de rioolwaterzuiveringsinstallatie zal het was-, bad- en afvalwater van de Spijkenisser bevolking in deze nieuwe wijk langs biologische weg worden gezuiverd, om dan weer in de Oude Maas te worden geloosd. Het afvalwater van 28000 inwoners kan met deze installatie worden gezuiverd. Met de eerste installatie aan de Hekelingseweg met een capaciteit voor 21000 inwoners betekent dit dat de waterzuivering te Spijkenisse bij het gereedkomen van dit tweede project voorlopig veilig gesteld zal zijn.

Na de aanleg van de centrale riolering en de eerste rioolwaterzuiveringsinstallatie besluit de gemeente met ingang van 1 januari 1957 rioolbelasting ter hoogte van 6% van de huurwaarde te gaan heffen.

Meer voorzieningen betekenen meer kosten, en dus meer belasting. In 1961 bedraagt het percentage belasting 18%, in 1962 wordt het verhoogd tot 22% (f 25,-) per perceel.

In 1967 wordt het tarief van de rioolbelasting met 20% verhoogd.